

VZGOJNI NAČRT

Trzin, maj 2009

VSEBINA

VIZIJA OSNOVNE ŠOLE TRZIN	3
TEMELJNE VREDNOTE OSNOVNE ŠOLE TRZIN	4
CILJI DELOVANJA OSNOVNE ŠOLE TRZIN	4
VZGOJNE DEJAVNOSTI.....	5
Vzgojna načela	5
Proaktivne in preventivne dejavnosti na OŠ Trzin	7
Svetovanje, usmerjanje in samopresoja	8
Mediacija.....	9
Restitucija	10
VZGOJNI UKREPI	10
VZGOJNI OPOMINI	11
POHVALE, NAGRADE IN PRIZNANJA.....	12
VIRI IN LITERATURA	12

VIZIJA OSNOVNE ŠOLE TRZIN

Vzgojni načrt Osnovne šole Trzin je nastal na osnovi oblikovane vizije in poslanstva šole, ki vključujeta vrednote okolja ter vrednote, zapisane v obstoječi zakonodaji Republike Slovenije in v dokumentih, usklajenih na nivoju Evropske unije. Temelj vizije so vrednote.

Vsak človek si skozi življenje zgradi svoj osebni sistem vrednot, ki ga vodijo pri vsakodnevnem ravnanju in odločitvah. Šola, starši in okolje moramo uskladiti vrednote, za katere verjamemo, da jih mora naša mladina pridobiti v času šolanja. To bo povečalo temeljni občutek varnosti in zaupanja, na osnovi katerega je možno kakovostno sodelovanje in uspešno učenje.

*Náša šola nás učí
spoštovanja različnosti,
življenja z narávo,
razvijá ustvarjálnost
in odpirá vráta v svet
znánja, umetnosti in športá.*

Poslanstvo Osnovne šole Trzin je učence navduševati za vseživljenjsko učenje, jih naučiti sporazumevanja z različnim občinstvom, razvijati socialne veščine in sodelovanje, zmožnosti uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije ter razvijati kritično mišljenje.

Vzgojni načrt Osnovne šole Trzin je pripravila šolska delovna skupina. Na predlog ravnateljice ga je po postopku, kot je določen za letni delovni načrt, sprejel Svet Osnovne šole Trzin na svoji seji dne 26. 5. 2009.

Z uveljavitvijo vzgojnega načrta preneha veljati Pravilnik o pravicah in dolžnostih (Ur. l. RS št. 75/04).

TEMELJNE VREDNOTE OSNOVNE ŠOLE TRZIN

Vrednote so življenjski cilji, smernice, ideje in etična vodila, s pomočjo katerih posamezniki ali družbene skupine ocenjujejo sebe in okolje, v katerem živijo. Posamezniku nudijo oporo pri njegovem življenjskem slogu, opredeljujejo, kaj je pomembno in vredno truda. So vitalnega pomena za družbo, saj usmerjajo ravnanja ljudi. Vsak človek si skozi življenje zgradi svoj osebni sistem vrednot, ki ga vodi pri vsakodnevnem ravnanju in odločitvah. Šola, starši in okolje moramo uskladiti vrednote, za katere verjamemo, da jih mora naša mladina pridobiti v času šolanja. To bo povečalo temeljni občutek varnosti in zaupanja, na osnovi katerega je možno kakovostno sodelovanje in uspešno učenje.

V proces izbire vrednot, ki jim bo Osnovna šola Trzin v prihodnje posvečala prav posebno pozornost, so bili vključeni tako strokovni delavci kot tudi učenci in starši. Učitelji na delovnih konferencah, učenci na razrednih urah in starši na roditeljskih sestankih ali individualno, so izbrali naslednje osnovne vrednote, za katere si želimo prizadevati na naši šoli:

- poštenost,
- medsebojna pomoč in sodelovanje,
- spoštovanje,
- potrpežljivost, strpnost in razumevanje,
- zaupanje,
- znanje,
- prijateljstvo,
- red in varnost,
- dobra samopodoba.

CILJI DELOVANJA OSNOVNE ŠOLE TRZIN

izhajajo iz 2. člena Zakona o osnovni šoli (Ur. l. RS št. 81/06 in 102/07) in so naslednji:

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu,
- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem njegovih razvojnih zakonitosti,
- omogočanje osebne razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe,
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje,
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij,
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljske odgovornosti,
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije,
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-

tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju,

- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje in sporočanje v slovenskem jeziku,
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih,
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti pojavov ter kritične moči presojanja,
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja,
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter za izražanje na različnih umetniških področjih,
- razvijanje podjetnosti kot osebnostne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

VZGOJNE DEJAVNOSTI

Vzgojne dejavnosti temeljijo na vzgojnih načelih.

Vzgojna načela

Načelo spoštovanja učencev in vzajemnega spoštovanja

Temeljna načelih Konvencije o otrokovih pravicah, ki ne prepoveduje le ponižujočega telesnega ali psihičnega kaznovanja, temveč zahteva, da je pri vzgoji in vzpostavljanju discipline treba spoštovati otrokovo človeško dostojanstvo.

Načelo omogočanja aktivnega sodelovanja učencev

Učenci OŠ Trzin imajo v vsakdanjem šolskem življenju čim več možnosti aktivnega sodelovanja. Glede na svojo zrelost sodelujejo pri načrtovanju, odločanju, izvajanju in nadziranju pravil in posledic njihovih kršitev, pri preprečevanju disciplinskih problemov ter pri načrtovanju in izvajanju drugih šolskih in obšolskih dejavnosti. Za uresničevanje načela aktivnega sodelovanja učencev je na šoli oblikovana šolska skupnost učencev, ki jo sestavljata po dva predstavnika vsakega oddelka.

Načelo proaktivnega oziroma preventivnega delovanja

Zajema tri področja:

- vzpostavljanje prijetne, sproščene in spodbudne razredne klime, ki temelji na pozitivnih medosebnih odnosih zaupanja med vsemi osebami vzgojno-izobraževalnega procesa. Obsega tudi učiteljevo skrb za učence, ki se kaže v dovezetnosti za njihove potrebe in interese, upoštevanju individualnih prednosti in pomanjkljivosti posameznih učencev, uporabi raznovrstnih aktivnosti, v spodbujanju dialoga in razvijanju socialnih veščin, spremljanju učnega napredka in vedenja vsakega posameznika, zanimanje za počutje, razpoloženje, pripravljenostjo na šolsko delo in sodelovanje, pozornost ob morebitnih aktualnih kriznih (npr. družinski konflikti, razveze, hospitalizacije staršev, bolezni, smrti, zlorabi, itd.) in kritičnih življenjskih situacijah (npr. izbira nadaljnjega šolanja ipd.).
- kakovost učnega procesa z uporabo učnih metod, ki upoštevajo razvojne sposobnosti učencev, jim omogočajo aktivno sodelovanje in tako preprečujejo, da bi bili vključeni v manj ustvarjalne aktivnosti in doživljali trajnejše neuspehe.
- delo z oddelčnimi skupnostmi učencev (organizacija, vodenje in upravljanje razreda).

Načelo sodelovanja s starši in usklajenosti pristopa šole in starše

Starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek, zato je sodelovanje s starši nujno. Šola in družina imata številne priložnosti, da razvijeta dobro partnerstvo, ki se izraža v graditvi medsebojnega zaupanja in sodelovanja.

OŠ Trzin starše vabi na različna srečanja, delavnice, predavanja, prireditve, šolo za starše in druge oblike druženja, saj je to osnova za pridobivanje zaupanja in plodno sodelovanje. Starše vključujemo v različne dejavnosti šole: v dneve dejavnosti, taborne in šole v naravi, posebne oblike dela z oddelki ipd.

Starši so pomemben vir povratnih informacij o delu šole. Z njihovo pomočjo lahko šola uvaja izboljšave. Vključevanje staršev vodi k stalnemu dvigovanju kakovosti šole.

Šola posredno prispeva tudi h kvalitetnejši vzgoji v družinah s svojimi načini vzgoje (vrednotami, načeli, dejavnostmi), s kakovostjo odnosov do učencev in staršev, modeliranjem pričakovanega vedenja in s posredovanjem novih znanj staršem. Razvija mehanizme, kako v primerih, v katerih bi utegnili priti do različnega razumevanja, uskladiti mnenja in delovanja šole in staršev. V primeru pričakovanih staršev, ki niso v skladu s strokovnimi vzgojnimi načeli šole, šola poskuša starše s strokovnimi utemeljitvami pridobiti za sodelovanje. Pomembna je tudi svetovalna pomoč staršem v vzgojnih zadevah in redno informiranje staršev o vedenju njihovih otrok. V posameznih primerih šola starše usmeri v ustrezne svetovalne institucije.

Načelo združevanja pravic, odgovornosti in pravil

izhaja iz prepričanja, da je potrebno v vsaki skupini oziroma skupnosti dogovoriti pravila skupnega življenja, ki izhajajo iz pravic in dolžnosti. Osnovno izhodišče pri oblikovanju pravil predstavljajo temeljne pravice, kot so na primer pravica do spoštovanja in pravične obravnave, pravica do kakovostnega poučevanja, pravica do učenja, ne da bi nas drugi motili, in pravica do občutka varnosti in dejanske varnosti. Znotraj teh pravic so zajete številne druge pravice. Vse pravice temeljijo na vzajemnem spoštovanju, brez katerega nobena skupina ali skupnost ne more učinkovito (so)obstojati in delovati za vzajemno korist.

Vsaka pravica nosi s seboj dolžnost. Da bi zaščitili pravice vseh posameznikov, je potrebno doreči pravila in posledice, ki sledijo neizpolnjevanju pravil. Torej je dolžnost šole, da zagotavlja pravice učencev v skladu z dogovorjenimi pravili.

Otroci se v povezavi s pravicami pojavljajo v posebnem položaju. Zaradi nedoraslosti in nezrelosti še niso sposobni prevzeti vseh odgovornosti skladno z upravičenjem, hkrati pa so od nekaterih pravic izvzeti. Otroci se odgovornosti šele učijo. Pri tem je pomembno, da jih že sedaj obravnavamo kot osebe, ki zmorejo in morejo skladno s starostjo pretehtati lastna dejanja in predvideti posledice. Tako bodo spoznali, da to, da imamo pravice, še ne pomeni, da jih tudi uživamo, če nam tega ne omogočajo drugi člani skupine oziroma skupnosti ter da mora za to skrbeti celotna skupnost.

Učitelji naj učence vzpodbudijo k razpravi in se z njimi dogovorijo o vedenju, ki spodbuja spoštljive in iskrene odnose, dobro delo in učenje. Oblikujejo naj dogovor o pravilih sobivanja na šoli kot celoti. Takšen dogovor je nujen za vzgojno delo šole, za šolo kot skupnost in da lahko oddelki delujejo kot skupine. Posamezni oddelki lahko oblikujejo posebna pravila zase.

Sprejemanje odgovornosti za vedenje vključuje:

- spoznanje, da vedenje izbiramo sami, da smo nosilci svojih dejanj,
- zavračanje izgovorov oziroma izmikanja odgovornosti,

- sprejemanje vnaprej znanih posledic ustreznih in neustreznih vedenj, ki širijo ali ožajo območje prihodnjih izbir,
- upoštevanje zmožnosti prevzemanja odgovornosti glede na razvojne stopnje učencev.

Osnova odgovornosti je vzpostavitev spoštljivega odnosa do drugih članov skupnosti ter angažiran odnos do šolskih dejavnosti, varovanja okolja in ne nazadnje do samega sebe. Razvoj sposobnosti za prevzemanje odgovornosti je odvisen od priložnosti, ki jih imajo učenci za diskusijo in udeležanje ustreznega dogovorjenega vedenja. Pomembno je, da jih obravnavamo kot osebe, ki lahko in morejo skladno s starostno stopnjo pretehtati lastna dejanja in predvideti njihove posledice, saj le-te zadevajo pravice drugih. Učenci se učijo odgovornega vedenja, če jim pomagamo, da se zavedajo svojih izbir in če so tudi naše izbire in s tem odgovornosti zanje razvidne. Šola naj bo torej pozorna na priložnosti, v katerih se učenci učijo prevzemanja odgovornosti za svoja ravnanja.

Načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline

V prvih obdobjih življenja potrebuje otrok več direktivnega vodenja in zagotavljanja občutka varnosti. O večini stvari odločajo odrasli oziroma vzgojitelji. Vendar je cilj vzgoje vse večja samostojnost in odgovornost otrok. Zato je prav, da vzgojitelji postopoma vzpodbujajo večjo mero samostojnosti in odgovornosti ter opuščajo strukturirana in direktivna navodila. Glede na razvoj otrok torej dopuščajo in omogočajo vse več svobodnih izbir ob upoštevanju ustreznih mej. Vzgojno pomembne so situacije, v katerih učenci oblikujejo in sprejemajo odločitve oziroma izbirajo med možnostmi, sprejemajo posledice odločitev in so lahko ustvarjalni.

Načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti

izhaja iz šolske zakonodaje, ki dopušča šoli, da sama oblikuje vzgojni načrt, izbere vrednote ter vzgojne cilje, ki jim bo v okviru zakonskih določil v določenem obdobju namenila posebno pozornost. Usklajenost vzgojnih dejavnikov pa se nanaša na posebno skrb šole za enotnost vzgojnega delovanja delavcev šole, staršev in drugih vzgojnih dejavnikov v okolju (klubi, društva, kulturne ustanove, verske skupnosti, zasebniki, ...). Doslednost je pogoj oblikovanja varnega in predvidljivega psihosocialnega okolja.

Načelo osebnega zgleda

Pri vzgoji, ki temelji na proaktivnem delovanju, so najpomembnejši zgledi, ki jih dajejo učencem vsi zaposleni na OŠ Trzin v vsakem svojem delovanju in dejanju. Pri tem ne gre le za besede, za izražanje različnih vrednot, za poučevanje, prepričevanje ali prepričevanje, temveč je najpomembnejše ravnanje. Zato je pomembno, da vsi zaposleni presojujejo svoja ravnanja z vidika vrednot in konkretnih vrednotnih usmeritev.

Proaktivne in preventivne dejavnosti na OŠ Trzin

so dejavnosti, ki oblikujejo šolsko okolje, v katerem se učenci počutijo varne in sprejete, kjer so uspešni, ustvarjalni, iniciativni in svobodni v okviru omejitev, ki jih postavlja šola. Temeljijo na kakovostni organizaciji učenja, vzajemnem spoštovanju, odgovornosti in visokih pričakovanjih na področjih učenja in medsebojnih odnosov.

V oddelčnih skupnostih bomo pozornost namenili razvijanju dobrih medsebojnih odnosov s spodbujanjem ugodne socialne klime. Spodbujali bomo socialne veščine, vrstniško sodelovanje in pomoč.

Pozornost bomo namenili temam, kot so: solidarnost in skrb za vrstnike, spoštovanje in upoštevanje različnosti, reševanje problemov, ki zadevajo oddelek, razvijanje moralnih vrednot, sprejemanje odgovornosti za svoje vedenje in kritično vrednotenje lastnega vedenja in vedenja vrstnikov.

Razredniki bodo skrbno spremljali oddelek in dogajanja med učenci, še posebej bomo skrbeli za učence, ki se težje vključujejo v skupino in so zaradi tega lahko žrtve vrstniškega nasilja.

Tematsko usmerjene dejavnosti šole bodo organizirane v okviru razrednih ur, tematskih dni, v času interesnih dejavnosti, v šolskem parlamentu, posebnih šolskih projektih, kot so: Odraščanje in mi, Vzgoja za zdravo spolnost, Prometna vzgoja, Red je vedno pas pripet in Ekologija katere bodo vodili tudi zunanji strokovnjaki. V prvi triadi spodbujamo tekmovanje za »naj razred«.

Šola bo v svetu staršev obravnavala tipične vzgojne probleme na posameznih nivojih in skupaj s starši odločala za najprimernejše oblike dela, da bi učencem pomagala problem preseči in rešiti.

Šola bo spodbujala vse oblike povezovanja, sodelovanja in vključevanja staršev v življenje in delo šole.

Vsakodnevna usmeritev šole bo namenjena večjemu nadzoru učiteljev tam, kjer je pojavnost nezaželenih oblik vedenja verjetnejša.

Svetovanje, usmerjanje in samopresoja

pomagajo učencem pri reševanju problemov v zvezi z njihovim delom, razvojem, odnosi z drugimi, razvijanju samopresoje in prevzemanju odgovornosti.

Izvajajo ga strokovni delavci in drugi sodelavci šole. Svetovanje se lahko izvaja v okviru razrednih ur, pogovorov z učenci v času govorilnih ur za starše in učence, ob sprotne reševanju problemov in drugih priložnostih.

Cilji svetovanja so, da se učenec uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojsati o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druge sprejemanja različnosti,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih je prisoten stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija (čustvena inteligentnost),
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

Samopresoja je vzgojni postopek, ki ga učitelji oziroma drugi strokovni delavec šole uporabi z namenom vrednotenja vedenja učenca. Učitelji oziroma drugi strokovni delavec opravi razgovor z učencem, v katerem ga usmerja k naslednjim ciljem:

- Opredelitev vedenja, ki ni v skladu s pravili šolskega reda.

- Raziskati učenčeve potrebe in ustreznost vedenj, s katerimi je želel te potrebe zadovoljiti.
- Iskanje alternativnih rešitev oziroma vedenj.
- Načrtovanje ustreznih ravnanj v podobnih situacijah.
- Prezemanje odgovornosti.
- Način sledenja.

Učenec skupaj z učiteljem oziroma drugim strokovnim delavcem izpolni obrazec »Samopresoja učenca«.

V primerih, ko se učenci vedejo neprimerno ali kršijo skupne dogovore in pravice drugih, učitelj učencu pomaga videti problem in ga spodbudi, da o problemu spregovori in ga rešuje. Na ta način učitelj učencu omogoči, da spremeni lastno vedenje. Če je to neuspešno, si učitelj prizadeva, da z učencem na osnovi medsebojnega dogovarjanja in postavljanja ustreznih vprašanj kot npr. 'Kakšno je moje vedenje v šoli?', 'Je to v skladu z našimi dogovori in pravili šole?', 'Sem prekršil katero od pravil oziroma naših vrednot? Katero?', 'Kaj bi pravzaprav rad dosegel zase?', 'Mi moje vedenje pomaga doseči, kar bi rad?', 'Kako bom ravnal v prihodnosti ob problemih?', 'Katere posledice bom nosil, če bom ponavljal svoje vedenje?', 'Kdaj in s kom bom preveril svoje odločitve?'...najde skupno rešitev. V primeru, da tudi navedeno ne privede do želenih rezultatov, učitelj intervenira z najvišjo stopnjo nadzora (velelne povedi, navajanje pravil, uresničevanje posledic,...). S takšnim pristopom pri učencih OŠ Trzin spodbujamo samodisciplino in odgovornost, ali pa vsaj zagotavljamo spoštovanje pravil in pravic drugih. Omogočamo ustrezno stopnjo samostojnosti glede na njihove razvojne značilnosti.

K večjemu samonadzoru učencev pripomorejo pogosta in ustrezna povratna sporočila. Pozitivna povratna sporočila, ki se nanašajo na osebnosti učencev, utrjujejo njihovo pozitivno samopodobo. Pozitivna in negativna povratna sporočila o vedenju učencev so lahko verbalna in neverbalna. Z njimi učencu povemo, kaj dela prav in kaj narobe in mu s tem pomagamo ustvariti sistem samostojnih odločitev, s katerimi učinkovito usmerja svoje vedenje. Povratna sporočila učiteljev so podlaga za ponotranjenje veljavnih družbenih norm.

Mediacija

Učenci imajo pred izvršitvijo vzgojnih ukrepov možnost uporabiti šolsko oziroma vrstniško mediacijo.

Mediacija je postopek, v katerem osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izrazijo mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bosta oba sprta zadovoljna. V mediaciji prevzemajo sprti odgovornost za rešitev nastalega konflikta.

Mediacijo lahko izvajajo vrstniki (vrstniška mediacija) ali učitelji oziroma drugi strokovni delavci (šolska mediacija).

Vrstniška mediacija je razvijanje novih strategij in oblik ter metod reševanje konfliktnih situacij. Izhodišče je, da so že osnovnošolski učenci sposobni reševati svoje spore in učinkovito posredovati pri sporih drugih učencev. Vrstniški posredovalci so učenci, ki so se v posebnih tečajih naučili vzpostavljati razgovor med sprtimi učenci ali skupinami, ki iščejo rešitev. Njihov namen je, da obema sprtima stranema omogočijo boljšo komunikacijo in razumevanje. Vrstniška mediacija ni primerna pri starostno neenakovrednem odnosu med sprtima, za obravnavo fizičnega nasilja ali trpinčenja.

Šolsko mediacijo izvajajo za to usposobljeni učitelji oziroma drugi strokovni delavci.

Restitucija

Restitucija je oblika vzgojnega ukrepanja, ki omogoča učencu, ki je s svojim ravnanjem povzročil materialno ali moralno škodo drugemu, skupini ali šoli, da to popravi.

Učenec se v postopku restitucije, ki je smiselno povezana s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo, sooči s posledicami svojega ravnanja, sprejme odgovornost za takšno ravnanje in poišče načine, s katerimi svojo napako popravi oziroma se z oškodovancem dogovori za načine poravnave.

V nasprotju s kaznovanjem spodbuja pozitivno vedenje ter poudarja vrednote in pozitivno reševanje problemov.

Strokovni delavci in starši predvsem spodbujajo in usmerjajo proces restitucije. Ukrepi niso vnaprej določeni, potrebno jih je smiselno povezati s povzročeno psihološko, socialno ali materialno škodo. Povzročitelj škode sam izdelava načrt, kako bo storjeno popravil.

V primeru, da učenec zavrne možnosti, ki jih ponuja restitucija, ali se dogovorov ob restituciji ne drži, lahko sledi vzgojni ukrep.

VZGOJNI UKREPI

so posledice težjih ali ponavljajočih kršitev pravil šolskega reda in so način reševanja problemov, ki se s tem pojavijo. Uporabljajo se lahko:

- če nastala situacija narekuje takojšnje ukrepanje (nevarnost, posredovanje v pretepu, zaščita lastnine, ipd.),
- če učenci zavračajo sodelovanje pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene druge vzgojne dejavnosti (svetovanje, pogovor s samopresojo, restitucija, mediacija, itd.),
- kadar učenci niso pripravljeni upoštevati potreb in pravic drugih ali ponavljajo kršitve pravil šolskega reda in dogovorov.

O vzgojnem ukrepu morajo biti predhodno ali naknadno obveščeni starši učenca. Vzgojni ukrepi naj učencem pomagajo spoznavati njihove obveznosti do drugih ljudi in pomen pravil v družbeni skupnosti. Izvajanje teh ukrepov naj bo povezano z nudenjem podpore in vodenjem učenca, iskanjem možnosti in priložnosti za učenje in spremembo neustreznega vedenja. Pri tem naj sodelujejo učenec, starši in strokovni delavci šole.

Vzgojni ukrepi so namenjeni zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti. Ti ukrepi niso kazni v smislu neugodnega povračila za kršitve pravil.

Nekateri možni vzgojni ukrepi, ki jih izvajamo na OŠ Trzin, so:

- zadržanje na razgovoru v zvezi z reševanjem problemov po pouku s soglasjem in vednostjo staršev;
- kadar učenec onemogoča učenje drugih učencev ali ogroža varnost, se zanj lahko organizira učenje in delo izven učne skupine. Učitelj, ki je uporabil ta ukrep, preveri delo učenca in se z njim pogovori o vzrokih težav;
- povečan nadzor nad učencem v času, ko je v šoli, a ni pri pouku ali pri organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela, ki se izvajajo izven

šolskega prostora oziroma organizacija nadomestne ustrezne dejavnosti v šoli;

- ukinitvev nekaterih pravic, ki so povezane s pridobljenimi statusi učencev ali v povezavi z nadstandardnimi storitvami šole;

O uporabi vzgojnega ukrepa šola obvesti starše učenca. Z njimi se pogovori o kršitvi pravil, posledicah in možnih načinih reševanja težav. Če starši odklonijo razgovor, odklonitev ne zadrži uporabe vzgojnega ukrepa. Šola vodi zapise o razlogih za uporabo vzgojnih ukrepov.

SEZNAM VZGOJNIH UKREPOV

- ustno opozorilo,
- pogovor z učencem (strokovni delavec → razrednik → svetovalna služba → ravnateljica),
- telefonski klic staršem,
- pisno obvestilo staršem (»podpis«),
- odstranitev iz učilnice oz. iz učne skupine pod nadzorom strokovnega delavca
- udeležba na dnevih dejavnosti, ekskurzijah, v šoli v naravi, na taborih,... ob prisotnosti staršev ali spremljevalca na stroške staršev,
- prepoved udeležbe na dnevih dejavnosti, ekskurzijah, v šoli v naravi, na taborih..., ki niso del obveznega programa,
- začasna prepoved obiska interesne dejavnosti,
- odstranitev z organiziranega dneva dejavnosti, ekskurzije, izleta, tabora, šole v naravi,...s pomočjo policije na stroške staršev,
- začasna ali trajna ukinitvev statusa učenca, ki se vzporedno izobražuje, oziroma statusa učenca perspektivnega športnika,
- razrešitev s funkcije predstavnika oddelka v različnih šolskih organizacijah učencev
- začasen odvzem motečih naprav in drugih predmetov ter izročitev staršem,
- odstranitev iz jedilnice,
- čiščenje šolskih prostorov oziroma okolice šole,
- pomoč v jedilnici, v tajništvu, v knjižnici...,
- zadržanje po pouku pod nadzorom strokovnega delavca, svetovalne službe...,
- povrnitev namerno povzročene škode v prvotno stanje oz. plačilo ustreznega nadomestila,
- premestitev v drug oddelek ali skupino,
- govorni nastop, pisni izdelek ali likovni izdelek (tema s področja bontona),
- pomoč mlajšim učencem ali v vrtcu,
- javno opravičilo (npr. po šolskem zvočniku),
- vodenje dnevnika oziroma listovnika (portfolia) o opravljenih nalogah oziroma zadolžitvah,
- odvzem pisnega preizkusa znanja v primeru ugotovljenega goljufanja,
- podaljšanje rediteljstva oziroma dežurstva oziroma prepoved opravljanja dežurstva,
- prepoved vstopa v določene šolske prostore (jedilnica, knjižnica, telovadnica ...).

VZGOJNI OPOMINI

Vzgojne opomine izreka šola v skladu s Pravilnikom o vzgojnih opominih v osnovni šoli (Ur. l. RS št. 76/08).

POHVALE, NAGRADE IN PRIZNANJA

Učenci ali skupine učencev lahko za uspešno in prizadevno delo v šoli prejmejo pohvale, priznanja in nagrade.

Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole, razrednik, drugi strokovni delavci šole, mentorji dejavnosti, ravnateljica, starši.

Pohvale so lahko ustne ali pisne. Kadar se učenec ali več učencev izkaže s prizadevnostjo pri enkratni ali kratkotrajni aktivnosti, so ustno pohvaljeni.

Pisne pohvale se podeljujejo za prizadevnost ter doseganje vidnih rezultatov pri pouku, interesnih dejavnostih in drugih dejavnostih šole, bistveno izboljšanje učnega uspeha v primerjavi s preteklim šolskim letom, doseganje vidnih rezultatov na šolskih tekmovanjih in srečanjih učencev z različnih področij znanja in delovanja, posebej prizadevno in učinkovito delo v oddelčni skupnosti učencev ali skupnosti učencev šole, nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo, aktivno sodelovanje pri organizaciji in izvedbi različnih dejavnosti in prireditev, pomembnih za delo šole.

Pisne pohvale se lahko podelijo tudi skupini učencev. Skupinske pisne pohvale podeljuje ravnateljica šole.

Priznanja podeljuje učencem ravnateljica šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Vrsto nagrade za posameznega učenca določi ravnateljica v sodelovanju z razrednikom oziroma mentorjem. Nagrade so praviloma knjige ali pripomočki, ki jih učenec lahko uporablja pri pouku ali drugih šolskih dejavnostih. Priznanja in nagrade podeljuje ravnateljica ob zaključku šolskega leta na slavnosten način.

VIRI IN LITERATURA

Zakon o osnovni šoli

Priporočila o načinih oblikovanja in uresničevanja vzgojnega načrta osnovne šole